

Onko kristinusko rajoittavaa?

(Opiskeluopas kirjan "The Reason for God" kolmatta lukua varten)

Sisältö

Johdanto	1
Mitä vapaus on? Onko vapauden rajoittaminen huono asia?.....	2
Onko demokraattisissa yhteiskunnissa vapautta?	3
Tärkein kysymys.....	4
Rajoittaako rakkaus ihmisten henkilökohtaista vapautta?	5
Onko kristinusko rajoittavaa?	7
Lähteet:	7

[Huom: Tekstin joukossa on sulkeissa vihreällä kirjoitettuja lisäyksiä, jotka alkavat sanalla "Keskustelu". Nämä ovat ehdotuksia keskustelukysymyksiksi niille pienryhmien ohjaajille, jotka haluavat käsitellä näitä aiheita vuorovaikutteisessa ryhmätilanteessa.]

[Keskustelunavaus: Niille teistä, jotka ovat naimisissa: mistä tiesitte alun perin, että olitte rakastuneita? Kirjoita vastauksesi muistiin ja säilytä se. Palaamme siihen tämän opiskeluoppaan loppupuolella.]

Johdanto

Usein kuulemiani vastalauseita kristinuskolle ovat muun muassa:

- "Kristityt eivät saa ajatella itse."
- "Kristinusko rajoittaa ihmisten itseilmaisua."
- "Kristinusko estää henkilöä nauttimasta elämästään."
- "Kristityt eivät saa elää vapaasti."

[Keskustelu: Mitä mieltä olet näistä väitteistä? Keksitkö syitä, miksi joku voisi olla niistä samaa tai eri mieltä?]

Nämä vastalauseet ovat perusteltuja huolenaiheita, ja niihin tulisi vastata harkiten. Niiden punaisena lankana tai yhteisenä ytimenä on ajatus siitä, että kristinusko on rajoittavaa. Täten kristityillä ei ole vapautta, mikä on huono asia. Ennen kuin vastaamme näihin väitteisiin, meidän on syvennyttävä aiheeseen kysymällä:

- Mitä vapaus *tarkoittaa*?
- Onko vapauden rajoittaminen huono asia?
- Onko ihmisillä *yleisestikään* vapautta edes demokraattisissa yhteiskunnissa?
- Onko rakkaudessa kyse enemmän vapaudesta vai vapauden *rajoittamisesta*?

Mitä vapaus on? Onko vapauden rajoittaminen huono asia?

Sanakirjan määritelmän mukaan vapaus on "oikeus, valta, lupa, mahdollisuus tehdä jotakin vapaasti, esteettä".¹ Käsittelimme tämän sarjan ensimmäisessä osassa laajasti sitä, mikä määrittelee hyvän ja pahan tai oikean ja väärän. Onko vapauden rajoittaminen sitten huono asia?

[Keskustelu: Onko vapauden rajoittaminen huono asia? Perustele vastauksesi.]

Moni sanoisi vaistomaisesti "kyllä, vapauden rajoittaminen on huono asia", mutta todellinen vastaus on monimutkaisempi. Kyllä, joissakin tapauksissa vapauden rajoittaminen voi olla huono asia. Esimerkiksi syömis- tai juomisvapauden ankara rajoittaminen voi aiheuttaa ennenaikaiseen kuolemaan johtavan nestehukan, aliravitsemuksen tai nälkiintymisen. Toisaalta syömis- ja juomisvapauden rajoittamatta jättäminen voi myös aiheuttaa terveysongelmia tai jopa ennenaikaisen kuoleman liikalihavuuden vuoksi.

Optimaaliset rajoitukset, jotka vastaavat tarpeitamme sekä todellista luontoamme – keitä me olemme ja miten meidät on tehty – sallivat meidän nauttia suurimmasta vapaudesta ja hyödyistä, jotka mainitsemassani esimerkissä löytyvät aliravitsemuksen ja liikalihavuuden välisestä tasapainosta. Paradoksaalisesti voisi sanoa, että saavutamme suurimman ilon ja hyödyn rajoittamalla vapauttamme. Tässä esimerkkitapauksessa olemme vapaimpia juuri tuossa tasapainossa, jossa meitä ei rajoita aliravitsemus eikä liikalihavuus.

[Keskustelu: Keksiikö kukaan muita esimerkkejä, joissa suurin vapaus saavutetaan rajoitusten kautta?]

Sama periaate pätee myös muilla elämän alueilla. Voiko kukaan esimerkiksi saavuttaa suurinta vapautta älyllisesti, fyysisesti ja ammatillisesti rajoittamatta itseään elämän eri alueilla? Voiko kehonrakentaja kehittää voimaa rajoittamatta vapauttaan kivusta, nostamalla vain kevyitä painoja? Voiko ihminen edetä optimaalisesti urallaan rajoittamatta joskus henkilökohtaista mukavuuttaan?

Jos tahdot menestyä urallasi, sinun on noustava sängystäsi ja tehtävä ärsyttäviä asioita, vaikka et tahtoisi. Sinun täytyy todennäköisesti myös rajoittaa tuntimäärää, jonka käytät videopelien

1 <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/vapaus>

pelaamiseen. Vain rajoittamalla vapauksiamme voimme toimia ja menestyä optimaalisesti. Miksei tämä sama periaate koskisi myös henkistä ja moraalista kasvua?

Miksi ihmisen on hyväksyttävää rajoittaa itseään saavuttaakseen optimaalisen päämäärän painonnostajana, mutta ei saavuttaakseen henkistä ja moraalista kasvua? Vapauden rajoittaminen on välttämätöntä, ja meidän tulisi harjoittaa itsekuria löytääksemme vapauden optimaaliset rajoitukset, jotka vastaavat todellista luontoamme sekä sitä, keitä olemme ja miten meidät on luotu.

Joku voisi vastata sanomalla: "Olen samaa mieltä siitä, että vapauden rajoittaminen voi olla hyvä asia, mutta yksilöiden tulisi saada päättää itse, millä tavalla he tahtovat rajoittaa vapauttaan." Tämä kuulostaa hyvältä, mutta vastaako se todellisuutta?

[Keskustelu: Onko kukaan vapaa demokraattisessa yhteiskunnassa?]

Onko demokraattisissa yhteiskunnissa vapautta?

Kukaan ei ole vapaa demokraattisessa yhteiskunnassa, ainakaan jos haluaa välttää rajoittamattoman vapauden käytön mukanaan tuomat negatiiviset seuraukset. Saatat haluta virtsata julkisella paikalla, poimia kukkaistutuksia puistosta tai modernisoida omistamaasi kulttuurihistoriallisesti merkittävänä suojeltua rakennustasi, mutta yhteiskunta pyrkii estämään näiden aktiviteettien vapaan harjoittamisen. Jos päätät jatkaa, yhteiskunta rankaisee sinua.

Joku voi väittää vastaan ja sanoa, että vapauden rajoittaminen on hyväksyttävää enemmistön päätöksen tai lain nojalla; olisiko tämän vastalauseen esittäjä kuitenkin sitä mieltä, että viime vuosisadan homoseksuaaleja syrjivät lait olivat hyväksyttäviä? Vuonna 1953 Yhdysvaltain presidentti Dwight D. Eisenhower allekirjoitti presidentin asetuksen 10450, jossa määrättiin liittovaltion työntekijöitä koskevista turvallisuusstandardeista ja joka esti homoseksuaaleja työskentelemästä liittovaltion hallituksessa.³ Lisäksi joissakin itämaisissa yhteiskunnissa oikeusvaltio rajoittaa naisia monin tavoin, kuten kieltämällä heitä kulkemasta kaupungilla ilman miespuolista saattajaa. Onko tämä hyväksyttävää, jos enemmistö kyseisessä yhteiskunnassa kannattaa tällaista lakia? Voidaan esittää toinenkin vastaväite, nimittäin että ihmisten tulisi olla vapaita tekemään mitä haluavat, kunhan se ei vahingoita muita.⁴

[Keskustelu: Voivatko ihmiset tehdä mitä haluavat demokraattisissa yhteiskunnissa, kunhan eivät vahingoita muita? Tulisiko ihmisille suoda tämä vapaus?]

Useimmat demokraattiset yhteiskunnat, mukaan lukien Suomi, rajoittavat ihmisten vapauksia, vaikka näiden vapauksien harjoittaminen ei vahingoittaisikaan muita. Esimerkiksi heroini on kielletty – jopa yksin eläviltä rikkailta ihmisiltä, joiden terveyskulut kattaa yksityinen vakuutus ja jotka käyttäisivät heroinia yksityisellä saarella, jossa ei olisi mahdollista vahingoittaa muita. Yhteiskunta kieltää toistaiseksi myös yli kahden henkilön avioliitot, vaikka kolmen tai

2 https://en.wikipedia.org/wiki/Timeline_of_LGBT_history

3 https://en.wikipedia.org/wiki/Lavender_scare

4 <https://www.pri.org/stories/2014-12-09/laws-men-saudi-arabia-women-are-still-assigned-male-guardians>

kymmenen ihmisen ryhmä tahtoisikin mennä naimisiin. Lisäksi yhteiskunta ei salli kahden sisikon menevän naimisiin keskenään. Nämä ovat kaikki käyttäytymistapoja, jotka eivät välttämättä vahingoita toisia, mutta joita hyvistä syistä silti rajoitetaan useimmissa demokraattisissa yhteiskunnissa.

Väite, jonka mukaan ihmisten tulisi olla vapaita tekemään mitä haluavat, kunhan se ei vahingoista toisia, ei siis toimi. Jos joku näsäviisas kuitenkin väittää kannattavansa kaikkien edellä mainittujen rajoitusten poistamista, kysyisin että äänestikö hän viime vaaleissa näiden rajoitusten kumoamista ajanvan ehdokkaan puolesta, tai jos sellaista ehdokasta ei ollut, onko hän tehnyt kansalaisaloitetta mainittujen rajoitusten poistamiseksi. Jos hän ei ole, niin hän on osa järjestelmää, joka rajoittaa tiettyjen ihmisten vapautta toteuttaa itseään, mikä hänen omien sanojensa mukaan on huono asia. Tämä on jokseenkin ristiriitaista. Tosiasia on, että ihmiset eivät saa toimia kaikkien mahdollisten halujensa mukaan edes demokratioissa, vaikka ne eivät vahingoittaisikaan muita.

Tärkein kysymys

Ihmiset eivät ole vapaita demokraattisessa yhteiskunnassa. Enemmistö on samaa mieltä siitä, että suurin osa vapautemme rajoituksista demokraattisissa yhteiskunnissa on omaksi parhaaksemme. Siksi on älyllisesti epärehellistä syyttää kristinuskkoa ihmisten vapauden rajoittamisesta ikään kuin se olisi jotain kauheaa, kun olemme yleisesti samaa mieltä siitä, että monissa tapauksissa ihmisten vapauden rajoittaminen voi olla hyvä asia.

Kriitikot eivät sano: "Kristinuskko on rajoittavaa ja rajoitukset ovat pahasta." He sanovat: "Rajoittaminen on monissa tapauksissa hyvä asia, mutta kristinuskon tapauksessa se on kamalaa." Kriitikoiden tietoinen tai alitajuinen argumentti ei ole se, että vapauden rajoittaminen olisi pahasta, vaan se, että kristinuskko on pahasta. Kriitikon olisi rakentavampaa analysoida kaikkia kristinuskon ihmisten elämälle asettamia rajoituksia ja puuttua niihin, jotka ovat hänen mielestään väärin.

Tämä johtaa meidät tärkeimpään kysymykseen siitä, kuka tai mikä määrittelee, mikä on oikein. Onko olemassa absoluuttista moraalaa? Tämä kysymys käsiteltiin perusteellisesti tämän sarjan ensimmäisessä osassa.

Totesimme, että absoluuttinen moraalii on olemassa. Kaikki ei ole suhteellista, kuten nykyisin on muodikasta sanoa. Useimmat ihmiset ovat esimerkiksi yhtä mieltä siitä, että on tilanteesta riippumatta absoluuttisesti väärin kiduttaa vauvoja vain hovin vuoksi. Kristinuskko noudattaa absoluuttista moraalaa, ja kuten monet maat, se rajoittaa kaikkien eduksi ihmisten vapautta tehdä väärin.

Jos kristinuskko rajoittaisi jotain, minkä tekemisestä nautit, et ehkä pitäisi siitä sen enempää kuin heroiniriippuvainenkaan pitää huumeiden kieltämisestä. Tämä ei muuta sitä tosiasiaa, että rajoitukset voivat olla hyviä, jopa silloin, kun rajoitetaan jotain sinulle mieluisaa asiaa.

Rajoittaako rakkaus ihmisten henkilökohtaista vapautta?

Kaikkien kristinuskon rajoitusten lähteenä on rakkaus. Voi olla yllättävää kuulla, että rakkaus – jota lähes jokainen arvostaa ja pitää hyvänä – myös rajoittaa vapautta erittäin paljon. Rakkaus on myös yksi kristinuskon tärkeimmistä puolista:⁵

1. Kor. 13:1 Vaikka minä puhuisin ihmisten ja enkelien kielillä mutta minulta puuttuisi rakkaus, olisin vain kumiseva vaski tai helisevä symbaali.

Kol. 3:14 Mutta kaiken kruunuksi tulkoon rakkaus, sillä se tekee kaiken täydelliseksi.

Joh. 15:12 Minun käskyni on tämä: rakastakaa toisianne, niin kuin minä olen rakastanut teitä.

Rakkaus on ehkä paras esimerkki siitä, miten vapauden rajoittaminen voi nostaa ihmisen tyytyväisyyden ja ilon korkeammalle tasolle.

[Keskustelu: Keksitkö esimerkkejä siitä, miten rakkaus rajoittaa ihmisen vapautta? Miten oman vapauden rajoittaminen rakkaudesta toiseen voi tuoda suurempaa tyytyväisyyttä ja iloa? Muistatko keskustelunavauksen artikkelin alusta? (Mistä tiesit alun perin, että olit rakastunut?)]

Kun puhumme rakkaudesta ystävää kohtaan tai romanttisesta rakkaudesta, ihmisen on rajoitettava henkilökohtaista vapauttaan saavuttaakseen täydellisemmän ja merkityksellisemmän suhteen. Syvällinen ihmissuhde ei ole mahdollinen ilman jonkinlaista uhrausta. Jos teet aina mitä haluat etkä ota koskaan huomioon häntä, jota väität rakastavasi, suhde jää pintapuoliseksi. Mitä suurempi uhrauksesi on ihmissuhteessa, sitä syvämpi ja merkityksellisempi siitä tulee.

Tunnettu ranskalainen kirjailija Françoise Sagan ilmaisi tämän hyvin Le Monden haastattelussaan. Hän ilmaisi tyytyväisyytensä siihen, miten oli elänyt elämänsä.⁶

Haastattelija: Sitten sinulla on ollut haluamasi vapaus?

Sagan: Kyllä... Olin tietenkin vähemmän vapaa, kun olin rakastunut johonkuhun... Mutta ihminen ei ole rakastunut koko ajan. Sitä lukuun ottamatta... olen vapaa.

Meillä on edessämme vapauden paradoksi: Olemme vapaimpia ja eniten täynnä sisäistä energiaa silloin, kun olemme rakastavissa ihmissuhteissa, joihin liittyy vapauden suurin rajoittaminen uhrausten ja vaihtoehtojemme rajaamisen muodossa. Kuten Tim Keller kirjoittaa: "Vapaus ei siten ole rajoitusten puutetta, vaan oikeiden rajoitusten löytämistä, niiden, jotka sopivat luontoomme ja vapauttavat meidät."⁷

5 Katso myös "rakkauden kaksoiskäsky", Matt. 22:36–40.

6 Lainaus teoksessa Keller, Timothy, The Reason for God: Belief in an Age of Skepticism, s. xiv, paikka 1032/4761, Kindle-julkaisu.

7 Keller, Timothy, The Reason for God: Belief in an Age of Skepticism, s. xiv, paikka 1058/4761, Kindle-julkaisu.

Rakastavat suhteet saavuttavat huippunsa, kun molemmat osapuolet tekevät uhrauksia ja sopeutuvat toisiinsa. Yhden osapuolen tekevät uhraukset voivat tuntua hyväksikäytöltä, ja tämä voi olla monen kohdalla kompastuskivi heidän ja Jumalan väliseen suhteeseenkin. Sinusta saattaa tuntua siltä, että suhde täydellisen ja kaikkivaltiaan Jumalan kanssa on yksisuuntainen tie, jossa sinä yksin pyrit mukautumalla ja uhrauksia tekemällä saavuttamaan hänen vaatimustasonsa. Näin suhde Jumalaan toimii kaikissa tuntemissani uskonnoissa, paitsi kristinuskossa. Muissa uskonnoissa ihminen yrittää tehdä itsensä hyväksytyksi tekemällä erinäisiä tekoja, olipa se sitten pyhiinvaellus Mekkaan tai yleisesti ”hyviä töitä”.

Kristinuskossa, Jumala teki itse suurimman uhrauksen mahdollistaakseen täydellisimmän suhteen kanssasi. Jumala kaikessa rajattomuudessaan ja täydellisyydessään nöyrytyi kärsimään tämän maan päällä.

Fil. 2:5–8 Olkoon teilläkin sellainen mieli, joka Kristuksella Jeesuksella oli. Hänellä oli Jumalan muoto, mutta hän ei pitänyt kiinni oikeudestaan olla Jumalan vertainen vaan luopui omastaan. Hän otti orjan muodon ja tuli ihmisten kaltaiseksi. Hän eli ihmisenä ihmisten joukossa, hän alensi itsensä ja oli kuuliainen kuolemaan asti, ristinkuolemaan asti.

Jumala jätti Jeesuksen muodossa täydellisyytensä ja rajattomuutensa tullakseen rajalliseksi, haavoittuvaiseksi ja kärsiväksi ihmiseksi. Hän eli täydellisen elämän, johon me emme koskaan pystyisi, ja hyvittää sen meidän tilillemme. Vastaavasti, hän otti ristillä omille harteilleen meidän osamme syntisinä, jotka ansaitsevat ikuisen rangaistuksen häntä vastaan tekemistämme rikoksista. Tämä mahdollistaa Jumalan pysyvän oikeudenmukaisena, koska synnistä annettiin rangaistus, jonka Jeesus suoritti puolestamme. Näin ollen synty ei ole enää esteenä rakkauteen perustuvaan suhteeseen Jumalan kanssa ja voimme nauttia hänestä paitsi tässä elämässä, myös ikuisesti ylösnousemuksemme jälkeen. Keller esittää tämän täydellisesti:⁸

Jumala on sanonut meille kaikkein syvimmin Kristuksessa: "Minä sopeudun teihin. Minä muutun teidän vuoksenne. Palvelen teitä, vaikka se merkitsee uhrausta minulle." Jos hän on tehnyt tämän meidän vuoksemme, me voimme ja meidän täytyy sanoa sama Jumalalle ja muille. Pyhä Paavali kirjoittaa: "Kristuksen rakkaus pakottaa meitä" (2. Kor. 5:14).

C. S. Lewisin ystävältä kysyttiin kerran: "Onko helppo rakastaa Jumalaa?" ja hän vastasi: "Se on helppoa niille, jotka tekevät niin."

Tämä ei ole niin paradoksaalista kuin miltä se kuulostaa. Kun rakastut syvästi, haluat miellyttää rakastettuasi. Et tahdo odottaa, että hän pyytää sinua tekemään jotain vuokseen. Panet merkille jokaisen pienenkin asian, joka tuo hänelle nautintoa. Sitten toteutat ne, vaikka siitä koituisi sinulle kustannuksia tai suurta vaivaa. "Toiveesi on

8 Keller, Timothy, The Reason for God: Belief in an Age of Skepticism, s. xiv, paikka 1058/4761, Kindle-julkaisu.

lakini" – eikä se tunnu lainkaan sorrolta. Ulkopuolelta katsottuna hämmentyneet ystävät saattavat ajatella: "Hän vetää tätä kuin pässiä narussa". Sisäpuolelta tämä rakastava suhde kuitenkin tuntuu taivaalliselta.

Kristitylle tilanne on sama Jeesuksen kanssa. Kristuksen rakkaus pakottaa meitä. Kun ymmärrät, miten Jeesus muuttui vuoksesi ja antoi itsensä puolestasi, et pelkää luopua vapaudestasi ja löytää siten vapauttasi hänessä.

Et pysty koskaan vastaamaan uhraukseen, jonka Jeesus teki puolestasi. Jos olet hyväksynyt Jeesuksen vapahtajaksesi ja elämäsi herraksi, hän ei koskaan petä sinua riippumatta siitä, kuinka monesti sinä petät hänet. Riippumatta siitä, kuinka monta kertaa asetat hänet syrjään priorisoimalla muita asioita kuten rahaa, menestystä ja elämän mukavuuksia, hän ei koskaan hylkää sinua. Lisäksi kaikki hänen vaatimansa rajoitukset ovat kaikin tavoin meidän parhaaksemme – aivan kuten vanhemmat asettavat lapsilleen rajoituksia näiden omaksi hyödyksi.

Onko kristinusko rajoittavaa?

Kristinusko on rajoittavaa. Siinä on kyse rakkauteen perustuvasta suhteesta Jumalan kanssa, suhteesta, jotka kaikkien rakastavien suhteiden tavoin saavuttaa täydellisimmän, syvimmän merkityksen ja ilon vastavuoroisten uhrausten kautta.

Vaikka sinä olit välinpitämätön Jumalaa kohtaan, hän uhrasi itsensä antaen elämänsä puolestasi ja kutsuu sinua rakkaussuhteeseen kanssaan nyt ja ikuisesti. Tarkoittaako tämä, että tulet rajoittamaan vapauttasi ja tekemään uhrauksia, aivan kuten kaikissa muissakin rakkaussuhteissa? Kyllä. Näyttääkö se naurettavalta niistä, jotka katselevat ulkopuolelta? Todennäköisesti. Mutta kuten C. S. Lewis sanoi, sisäpuolelta se tuntuu taivaalliselta.

Lähteet:

Tein tämän asiakirjan opiskeluoppaaksi pienryhmälleni lukiessamme ja käsitellessämme Tim Kellerin kirjaa *Reason for God: Belief in an Age of Skepticism*.

Suurin osa tämän asiakirjan sisällöstä perustuu kirjan kolmanteen lukuun. Suosittelen lämpimästi koko kirjaa syvällisempää tutkiskelua varten: <https://www.amazon.com/Reason-God-Belief-Age-Skepticism-ebook/dp/B000XPNUZE/>

Voit vapaasti käyttää ja jakaa tätä resurssia, mutta ole ystävällinen ja laita linkki takaisin www.MaallikkoSaarnaaja.com sivustolle.